

Amétsago
məwuday
wakiti
ma wuzlam!

-2-

Amétsago
məwuday
wakiti
ma wuzlam!
2

Version provisoire

Edité par le
Bureau d'Édition en Langue Ouldémé
à Mayo Plata
arrondissement de Tokombéré
Département de Mayo Sava
Province de l'Extrême Nord
Cameroun

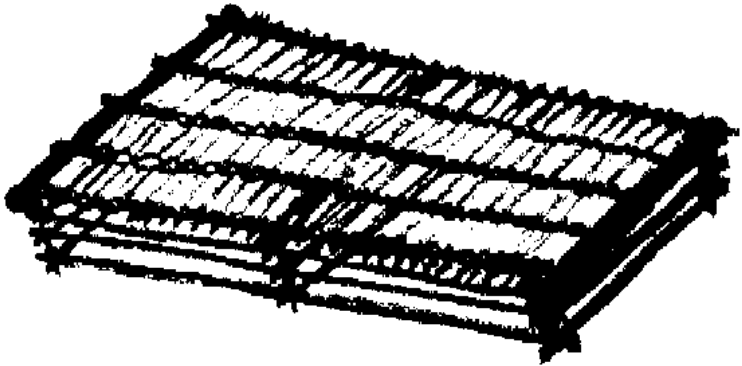
mars 1999

Aslam mənəkinya ahabay

Asla dəgizlik anay awuro a kwaskwa. Ane anzi a kwaskwa ge di anzakwanay aka anan mətsariyi di, slu, ənta anan inisi di diya! andege. Ham, awuro anji asləva yan di anzakwanay aka mərez inya angam daw. Nde, awuro anji mərez inisi di tənəberekenege anan, ham, hurəp! asekenegə. Nde, asləva yan ahənar: "Nyekinya nde aka sləlah ketek". Ham, nənzaka aka sləlah atu tsa anji di nguruf! agege a aslam mənəkən age atu.

26

ny Ny

aslam mənɣekinya
nya
ny

redigé par

Annukka KINNAIRD

et

Dr Mary STRINGER

en collaboration avec

LE COMITE D'ORTHOGRAPHE
DE LA LANGUE OULDEME

Dessins par

MBANJI Bawe Ernest

Annukka KINNAIRD

Oumate TIMOTHEE

1.

e	a
nye	nya

2.

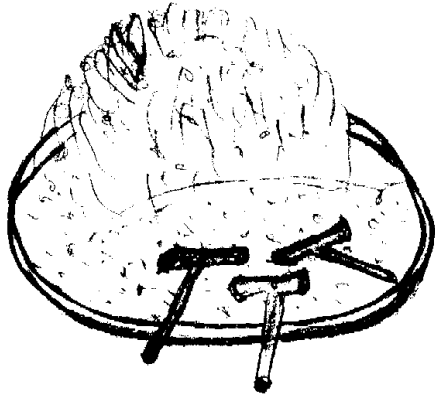
nye	ki	na
nya	i	nya
me	fi	fi

3.

mə nye ki nya mənɣekinya	a fi nya afinya	i nya inya
-----------------------------	--------------------	---------------

1

n N

mi-na
na
n

1.

a	ə	i	e
na	nə	ni	ne

2.

na	a	la	nay
nə	ka	ma	hay
ni	ne	mi	say

3.

mi na	nə ma say	a nay
mina	nəmasay	anay

Ghwiyi ɗaf afərkwerge

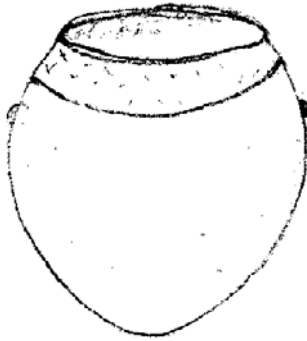
Wal anay aluwar akɗara alige.

Anzaro aɗgam age di ahɛnar a wuram yaɗ: “Baraha ghwiyi ili awiyawiya, nde kɛkaka ghwiyi ɗi tsitsiyo, ili áka liwit aslande, i ɗaf ákaslatu. Ham, wuram de akaraka ɗi”.

Nde, asavo kindik di azayaka ali ahe, ham tsidiya ghwiyi ɗaf kɛni ahubaro. Andɛbege humbo a ghwiyage, aghɛrtege awiyawiya aɗaba aluwar akad maɗ yaɗ zlavaɗ di fɛruk! sisili afərkweɗerge ghwiyi ɗaf aha.

25

ghw Ghw

ghwiyo
ghwi
ghw

1.

i	a	ə
ghwi	ghwa	ghwə

2.

ghwe	a	yo
ghwi	tsə	ray
	la	ɗa

3.

ghwi yo	ghwe sɛŋ	ghwa ya
ghwiyo	ghwesɛŋ	ghwaya

nə-
 Nəmasay.
 Nəwura hay aka mina.
 Nəwege a mina ge.

a	á
Wal awuro a gala ge. Nəwege a mina ge. Nəwuro a Maruwa .	Wal anay á gala ge. Arda á hay age. Ane nay á Maruwa di nəpreŋ mota.

Arda á hay age

Anawati wura di nəwura hay aka mina. Nəwege a mina ge di arda afətiwi aka sek, ham nəturaya.

Nəwurakatay aka ata iya ənta malaman, təpirki. Ham, aperge di nəmasay.

2

g G

awureege

gala
ga
g

Ngwaslalak i indra

Anzakaŋ nəpawo ngwaslalak i indri yo á wuleŋ ge di tsibəlo awaro ahilihinge, awuro alege avige. Ham nəŋgay: “Ŋgwaslalak i indri yo áne du uway ahelerge way?”

Ham, nəwalaŋ aslam sek yaŋ ahe di nənzako aslam sek ane awureege avige. Ham, nəli di nəgusaro abəra, nde nəhwalaro abəra ngwaslalak i indri yo.

1.

a	ə	i	e
ga	gə	gi	ge

2.

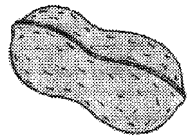
ga	per	la	mə
a	ker	li	gi
ma	mi	yi	ge

3.

ga la gala	a ker ge akerge	a ne ge anege
---------------	--------------------	------------------

ngw Ngw

ngwaslalak
ngwa
ngw

1.	a	i	e	2.	ngwa	seŋ	lak
	ngwa	ngwi	ngwe		ngwe	tsə	la
					gwa	sla	ɗa

3.	ngwa sla lak ngwaslalak	ngwa li ngwali	ngwe seŋ ngwesəŋ
----	----------------------------	-------------------	---------------------

Wal anay á gala ge.
Gaday awege ahəge.
Yam anege aviyam age.

aka	áka
Sali awuro aka gala.	Sali áka gala.
Nəwura hay aka mina.	Nəwa áka mina.

Wal anay á gala ge

A wulam kusi ge di Gaday akerge gala yaŋ ənta aviyaŋ. Ane akerge di anege a wusisiyi yaŋ ahe ge ketek.

Amərayay gala de, awara awege ahəge di wal anay awara anege di ham Gaday abakay.

3

d D

daf
da
d

Ghay awehe

Gubar anay agerge ghay awehe di nəhənerege: “Ghay yakw áne di médəf adaba sek ahe afako vo aka akwar alala daw” .

Yaw, bak ane ləviyo anzaro ihededeŋ di ghay aha adəf. Ham, bak ane adəmekerge inisi ənti ghaŋkala di kava kəsudəraya áka ma ghuray kaða, adaba aləba zlavaŋ.

1.

a	e	i	ə
da	de	dī	də

2.

da	na	tak	da
daf	da	ma	pa
pay	dī	mi	tak

3.

a dīyon	hu rad	De ri ya
adiyon	hurad	Deriya

ghay
gha
gh

1.

a	e	ə	u
gha	ghe	ghə	ghu

2.

dza	a	ma	zla
dzə	tsə	ray	ba
	la	ɗa	tak

3.

gha ta ka ghataka	ghu ray ghuray	ghaŋ ka la ghaŋkala
----------------------	-------------------	------------------------

Gəŋ! ɗaf agusako məməlo.
Yik! adak atəf aka sek.
Waŋ! fat ataka.

áne	ane
Wal áne di, werwer daw. Yam asar a war áne.	Wal ane atuwo. War ane yam asar.

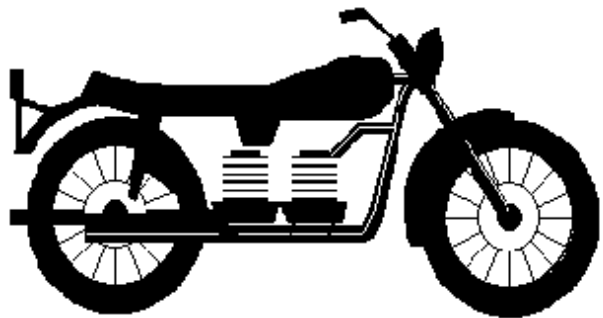
Sigeremeŋge ɗaf!

A wulamataya ge áne di maŋ gati Adiyon ənta Deriya adi ɗaf. Ham, ata Adiyon təhənerege: "Sigeremeŋge ɗaf alaf age".

Ham, maŋ gata ahənata: "Hurad gukuli ɗu keme hanene wele?" Ham, asigereteŋ ge ɗaf atu. Ham, gəŋ! ɗaf agusako məməlo áka Adiyon ane amaharay awiyawiya. Ham, ata Deriya təmasahaŋ ənta maŋ gata.

4

o O

moto
mo
o

1.

o	o	o	o
mo	to	ko	do

2.

mo	nə	mi	si
wu	ɗaf	ɗa	to
si	ro	na	yo

3.

mo to	nə wu ro	a na wo
moto	nəwuro	anawo

hway - a hwiya ge

Anaṅ məhubiyo awuri

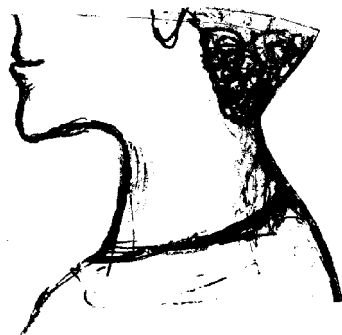
Anzakaṅ anaṅ ahubi a hwiya ge.

Ane awuri zlavaṅ di nəṅgay:
“Gwadzo təwuwi daw”.

Nde, mərdi təhənərege: “Dəba haf
yaṅ ahe kaɗa də di məziwekweṅ
hway, bi məkwakwar ziṅ”.

Ham, nəwara nəɗəba haf aslam
asla haf ɗi, nde nəwara nəsi. Ham
nəmbəlerge ihededeṅ , aɗaba
nətsineṅ mi slal atu. Ama məfərak
yaṅ ahe di nende aləko fiyaha! nde
a hwiya ge.

hw Hw

hway
hwa
hw

1.

a	e	ə	o
hwa	hwe	hwə	hwo

2.

hway	a	ma	zla
dzə	tsə	ray	ba
	la	ɗa	tak

3.

	ma dza la	a dzə ɗa
	madzala	adzəɗa

Nəpərəŋ moto dī makar.
 Sek ahe dī di awehe dī ham.
 Aku ahe dī taŋtaŋ.

Nədasa moto yo.
 War yo abaka moto.
 Wal yo aka moto gəli.

Nəsəkum moto

Nəwuro a Maruwa anawo ákàne nəsəkum moto.

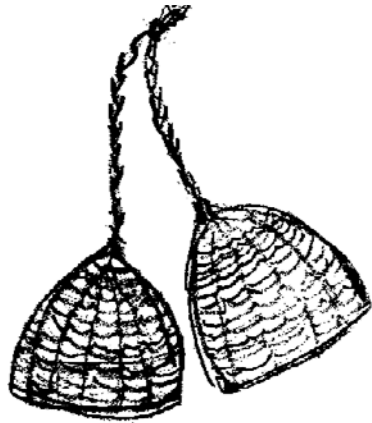
Ane nay á Maruwa di nəpərəŋ moto dī makar. A vava ahe di i Omar. Ham, nəɗəbege moto ane nəfakuma. Ham, nətalarma Omar atu, nəpar səli moto yaŋ. Ham, nədasa moto yo, nəfege aku akitatu. Ham, nəbakay, ha nəwuraya a Mawra.

5

Məngərəka anəŋ mətsagwiyi

1 ha aka 4

6

kw Kw

kwedede

kwe

kw

1.

e	a	i	ə
kwe	kwa	kwi	kwə

2.

kwe	kwa	ɗa	yo
kwəl	mo	ɗe	to
wal	ɗe	kwi	lo

3.

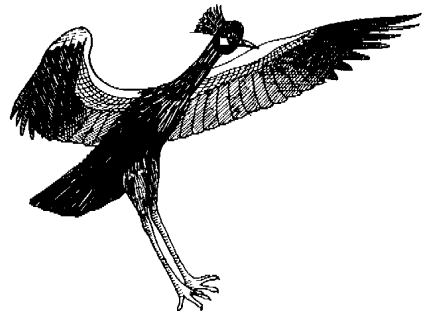
kwe ɗe ɗe	kwa laŋ	kwas kwa
kwedede	kwalaŋ	kwaskwa

ŋgəlak alige

Bak anay ŋgəlak awuro mənday bilvi alige di anzakwatanay aka wuram ɗi ane tɛpala bilvi. Ham, ahənetege: “Kadəm! nəfətikulige“. Ham anzəɗaha sek yaŋ ákà vo buk! di afətəretege bilvi de ahərage. Ane afətege bilvi de di aŋgay: “Təfa! madabadaɓi dagwaba ŋgəlak di tərasi aŋgərahaŋ sek yaŋ ákà vo, ham asliyo“. Nde wuram ɗi de tɛlagay, ŋgiw, ŋgiw, ŋgingiwa ənta akwar ɗi.

20 Məngəraka anəŋ mətsagwiyi
16 ha aka 19

21 ηg ηg

ηgəlak
ηgə
ηg

1.

ə	i	ə	a
ηgə	ηgi	ηgə	ηga

 2.

ηgə	a	ma	zla
dzə	tsə	ray	lak
	la	da	tak

3.

ηgə lak	a ηgay	ηgi ηgi wa
ηgəlak	angay	ηgingiwa

daw
Yam ani **daw**.
Hay ani **daw**.
Kwedede atuwo alala **daw**.

Nəfakuma məwuro   **Nəfakuma məwuro**
ahəge.   **ahəge.**

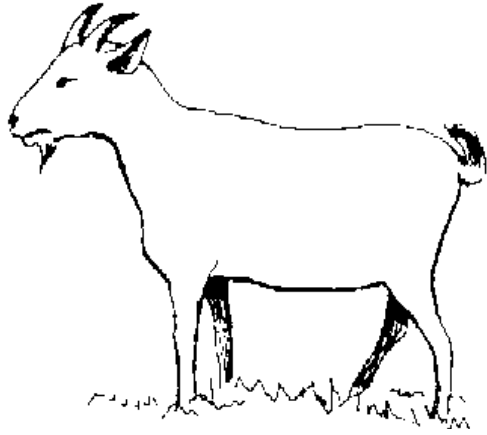
Məmri wulamataya

Wal yo awuro asəkum kwedede ákwaskwa ge. Ane məwuro a wulamataya di amərawo kwedede yaŋ á matava ge. Ham, war inisi awara agəra gəlaw di war i kwedede seleŋ apəherge.

Wulamataya inisi awara gapa di awuro. Ane apege kwedede a sek age, agawara di kwedede atuwo alala daw.

7

b B

babo
ba
b

1.

a	u	ə	o
ba	bu	bə	bo

2.

ba	bə	mo	bə
bak	ma	bo	lə
bar	mi	to	ko

3.

ba bo	bar ko	bə lə ma
babo	barko	bələma

viyo	viyi inisi
------	------------

Mbele dī á hurad bəra ge

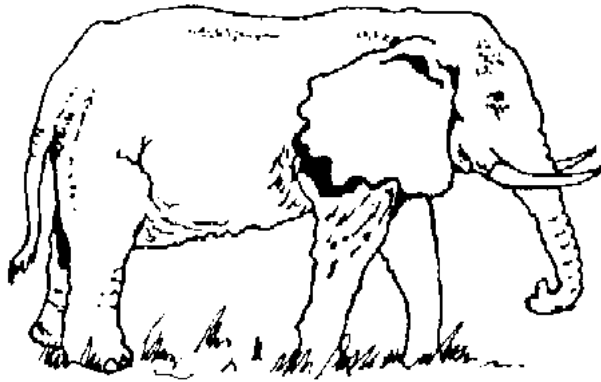
Á viyi inisi ge anay, á zavaŋ age di mbəle dī tətuwara a hurad bəra ge ákà aluwar daf ənta ákà aluwar yam.

Ane tənzero a hurad avuhw dī ge di təmbədəŋge mbaslawi hi islam atu ham ahərage. Ham, wal anay awuro alige di anzakwatanay aka mbele dī aha təgərige madala kədəsl ənta aslam atu. Nde, adaradagwa, adamata a mərđi á hurad bəra ge. Ham, mərđi təhebege mbasl dī ahar age, slal ane ənta wutskar dī, i məbəkəratara. Adaba mbele ənta wutskar di tədi vo daw.

19

mb Mb

mbele
mbe
mb

1.	e	ə	i	a	2.	mba	a	va	be
	mbe	mbə	mbi	mba		mbe	vər	var	le
						nde	ra	ga	ge

3.	mbe le	za ra va	ge zem
	mbele	zarava	gezem

diya

Kəfakuma məwara diya?

Kəwara diya?

Kənzako madegel diya?

Nəwuro

Néwuro

Nəwuro a mava ge.

Néwuro a mava ge.

Kəwuro akele?

Kéwuro akele?

Məwuro a kwaskwa
di, aləbay.

Ane méwuro di, zaka
hay.

War babo atəbay wal

Bak ani di babo awuro a mava ge. Ane maŋ yaŋ apərəŋ di ahənerege: “Kéwuro akele war yo?”. War yaŋ ahənaraka: “Néwuro a mava ge diya iya?” Ham, maŋ yaŋ ahənerege: “Nay áne me war yo!” Ham babo de ahənaraka: “Ana kəfakuma di ba kéni wal yo”. Ham, maŋ yaŋ agiya wal gi war babo de ihededeŋ, ha agerege war a maŋ yaŋ.

8

ḅ Ḇ

ḅəlik

ḅə

ḅ

1.

ə	a	i	o
ḅə	ḅa	ḅi	ḅo

2.

ḅə	lif	mo	ba
kə	lik	to	vi
seŋ	li	bo	ḅi

3.

ḅə lik	ḅe seŋ	alə ḅay
ḅəlik	ḅeseŋ	aləḅay

tša!
 Wara tša!
 Alem tša!
 Wuro tša!

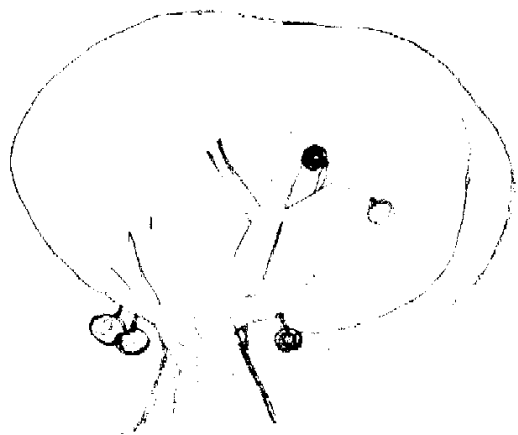
i yeyo
 á matavo ge,   á matavi yi ge.
 á suwa ge,   á suwi yi ge.
 á mbəlo ge,   á mbəli yi ge.

Tsəray á matavo ge

Ane məkisiwid apərəŋ tsəray á matavi yi ge di awara atsilege atsəra ge atu. Nay ane ákà tsəray atu di nənzakaŋ faya. Məkisiwid apəriŋwi nay ane ákà tsəri di apərkiniri agwa aslaḅ. Ham, nəḅaray abəra ákàne nəpərəŋ anaŋ yaŋ ahe tša di dzirip! apəhəkəniri agwa, ham nətuway ənta bəbəlám ákà ma. Ham, asla matavi yi di təwara təkəderge.

18

ts Ts

tsəray

tsə

ts

yakw
Maŋ **yakw** awara.
Ɓelik **yakw** agiya davoŋ.
Sek **yakw** ɓeliɓelik.

Ɓelik davoŋ

Bak anay ɓelik awuri di nɛwura a daftar age. Ham, tɛhɛnirge: “Ɓelik yakw áne di agiya davoŋ ve di say tɛberekweŋ alala, kési ɛnta haf kɛni”. Ham, malamaŋ yo ahɛnirge: “Alɛɓay!” Ham, nɛwara nɛnakaŋ bak makar di ɓelik yo de aperge.

1.

ə	a	i	e
tsə	tsa	tsi	tse

2.

tsə		var	ze
tsa	tsa	ray	ge
ka	sla	zem	ba

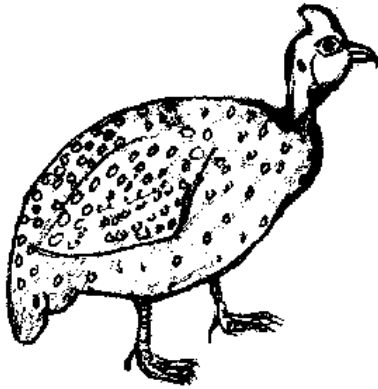
3.

tsə ray tsəray	tsa ka la tsakala	a tsa tsakw atsatsakw
-------------------	----------------------	--------------------------

9

z Z

yayi

zavar
za

Gwene á dzeka ge

Bak anay aslɔva dī tɛnday dzeki mɛnday gwene. Tɛnggay á dzeka gata ge atu: "Ana mɛrez ane mɛnderge tɛnwa di nat dagwa".

Ham, selenj ahe aɔngay nɛwuro a kunay age di amɛsaray gwene de, ham, awara ahɛnerege: "Ni nɛndergi yayi ve". Ham, nat anderge dzeka gata.

1.

a	ɛ	i	e
za	zɛ	zi	ze

2.

za	bɛ	va	ze
zat	bɛ	var	zem
lik	dɛ	ga	ge

3.

za var	bɛ ze dɛ	ge zem
zavar	bɛzedɛ	gezem

gw Gw

gwene
gwe
gw

Zavar di təkwas ayakw

Bak anay nēwuro alige di nēpərata zavar dī deldelelya! təkwas ayakw. Ham, nēzakay akwar nēlīgata zavar dī atu di nēkad selenḡ gata. Ham, wal dī ənta bēzede ham tēmasa bak atu, adaba ananḡ ili anay.

1.

e	o	ə	a
gwe	gwo	gwə	gwa

2.

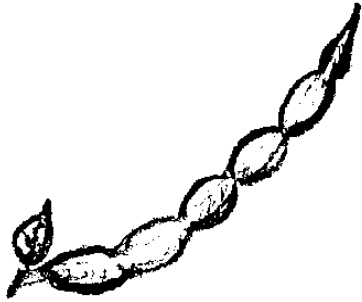
gwe	da	ma	zla
gwa	tsə	ne	ba
wra	la	dā	tak

3.

gwe ne gwene	gwa dar gwadar	da gwa dagwa
-----------------	-------------------	-----------------

10 Məngəraka anan̄ mətsagwiyi
6 ha aka 9

11 **nd Nd**

ndaraɓa
nda

1.	a	ə	i	e	2.	nda	nə	ra	ma
	nda	ndə	ndi	nde		nde	nduk	var	ɓa
						za	nay	vaŋ	nday

3.	nda ra ɓa	a ndav	nə nday
	ndaraɓa	andav	nənday

áka, áka, aka
Baba áka gala.
Baba ákà gala.
Baba awuro aka gala.

Tanzo

Ata tanzo tēgiya dzeki məhubiya ənta məkidīwilwil.

Təŋgay: “ Ana mərez ane mətəma mərez ənta məhubiya di məzaka wuram áne,” mbaŋ ahe aŋgay. Nde, təpahon̄ vo ákà məhubiya di tanzo azayaká zlaya áka məkidīwilwil. Ham, mbaŋ i wuram azalata malaməŋ dī, nde təzaka wuram de təvəlar a tanzo. Ham, tanzo amesekenege aka məkidīwilwil. Azaka wal gata, təsliyo.

15 Məngəraka anay mətsagwiyi
11 ha aka 14

16 **nz Nz**

tanzo
nzo
nzo

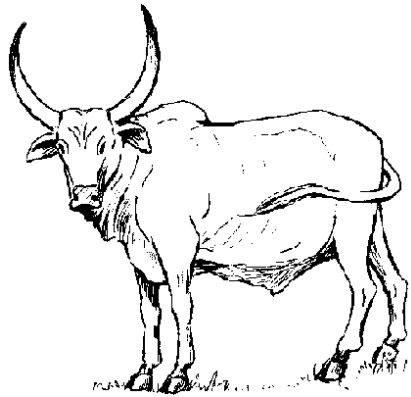
1.	o	e	ə	a	2.	nzo	a	ma	zla
	nzo	nze	nzə	nza		dzə	tsə	ray	ba
							la	də	tak

3.	ta nzo tanzo	a nza kaŋ anzakaŋ	tə nza ro tənzaro
----	-----------------	----------------------	----------------------

Ndaraba anuh

Mərez anay awuro apalay ndarabi ikal alige. Ham adako, anday.

Nde bak inisi gapa, awuro apala ndaraba atu di mərez yaŋ ahe aseŋkenge di atuway. Ham, təpekenegə dədəm. Nde, apələrege ndarabi guɓar atu ənta səli dəbo kulo. Andav.

sla
sl

1.

a	ə	i	e
sla	slə	sli	sle

2.

sla	ra	ko	ba
nda	slə	yo	ray
a	sle	slam	meŋ

3.

sla ko	slə ra yo	sle meŋ
slako	slərayo	slemeŋ

Zlaba məpəro arav

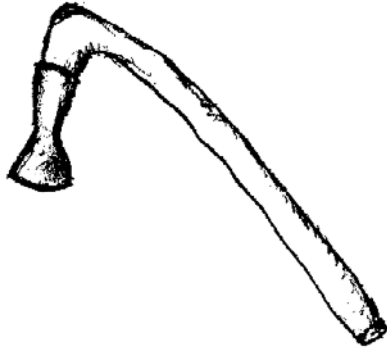
Gubar anay awuro alige di azaka zlabayaŋ. Awuro apəraƙo arav. Ane andəvoŋko di aslalay bərəm ahe. Ham zlabadaƙi aka sek di zlahzlah aslaro. Awara apako bəlik yaŋ ahe. Ane bəlik atu aperge di awuro aslala gapa. Ama zlabade adzi gapa. Ham, adi bərəv zlavayaŋ, asliyo, aməro bərəm i arav atu.

Ham, wal inisi anay awara ahelerge di gubar aha agusrayo. Ham, bak inisi di awuro apekenegedədəm aslam zik.

14

zl Zl

zlaba
zla
zl

1.

a	ə	i	e
zla	zlə	zli	zle

2.

zla	za	a	zle
sla	ba	var	ro
da	la	vaŋ	yo

3.

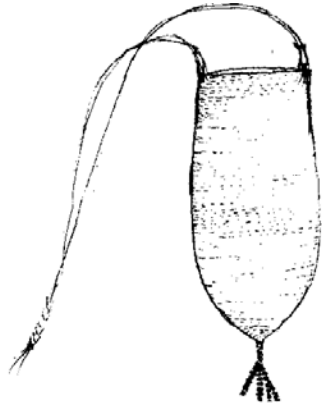
zla ba	zlah zlah	zlə ma
zlaba	zlahzlah	zləma

sla	sli yo.
pala	pali yo.
hala, andra	hali indra.

Sla ane tēməsaraka

Anebese nēməsaraka sli yo di nəwura alige akaslam i ilal mələbiyahe, nde nəkwaslako.

Ane apedege alal di nəbakara a sidik age. Ham, ni nəwara nəkwas hali indra á tivi ge. Nde, sla di de ahalaka aray áka vo, apəreŋ mərez á matavo ge də di aməsara ma sidik, awara awege a zerdeŋ i mərez age. Nde, mərez i zerdeŋ atu abakara abəra di ahənirge: "Slərayo sla yakw áne awiyawiya də di képal anaŋ ane apedege áne". Nde, nəbakara, nəwara nəfekenege.

dzawra
dza
dz

1.

a	e	ə	o
dza	dze	dzə	dzo

2.

dzaw	daw	ma	ba
dza	dze	ra	da
a	nda	la	ma

3.

dzaw ra	ma dza la	a dze da
dzawra	madzala	adzedā

Màfako dzawra aka maṅ yaṅ.
Máfako dzawra aka maṅ yaṅ.

Dzawri zavaṅ

Á zavaṅ age di maṅ yo atəferge dzawri zavaṅ dī makar. Dzawra seleṅ di avəli nay, aslane məfaɗ di adzereterege a malawak dī ane təwa kuled.

Ham, bak ani di mərez yaṅ amət. Mərez aslatu di mərez yaṅ ihededeṅ. Mahar anaṅ ane màkəɗaka di màfako dzawra. Ham anaṅ ane mégiya di ani gapa daw, adaba apəreṅ anaṅ ane mézakay, məfako aka mərez yaṅ atu daw.
